

Телеграф даштыкыдан медээлеп тур Айыыл чок чорук Чөвүлелинде

НЬЮ-Йорк (СЭТА). Совет Эмгектин негизин өзүгө чыгарып алган Айыыл чок чорук Чөвүлелинде өөлүгү болушкундар-биле тол- баштыр далаштыр көчкөрлөрүн дугайында айтырыгы чуулашып кыргын декабрь 10-да урулчулу.

Цейлондун төлөөгө санал берген соода КНО-нун чингине секретары Хаммаршельд доңчу меделген кылган. Бу уазада Хаммаршельд империалисттердин болгон колонизаторлардын ийкейлиги дуалакчымы болуу турар бодуну аң-чүрүтү ачымы-биле көрсөгөн. КНО-нун шеригерлер Кongo Республикасынын премьер-министри Патрис Лумумбанни тастаар дугайында көчкөрлөрдүн алды «эргези чок» дээр түрүндө ол меделген. Хаммаршельддин өстөрүндө өзүгө алды, мынд көлөмдөгү Кongoнун «иштиги хектеринге бодуруп болбас учурагү коңгараалашкын» болуу ийик. Ол- да чыдам-биле Хаммаршельд Мобутунун дөрбөктөлөрүнүн 600-чөлөөнүн хураарыга болгон коңго парламенттин чымылдырыгына удуу санал- даан. Чингине секретарынын өсүт- биле алдыра, КНО-нун Кongoда шеригерин «бузурткун көчкөрлөрүнүн чүгө дипломатия аргаары-биле хедеш болуу-дур».

Дедир келдирипкен

НЬЮ-Йорк (СЭТА). Өчүк-чөңгөлгүл сорулга-биле президент Эйзенхуаринин чорудушканы америк шеригер кораблдерин болгон самолёттарын Барил дайыда Кубанын эрихтеринин кыдыгыларын дедир келдирер деп Каттышкан Штаттар- ның шийттирерин Вашингтонда тускай чарлаан.

Дедир келдирипкен

НЬЮ-Йорк (СЭТА). Өчүк-чөңгөлгүл сорулга-биле президент Эйзенхуаринин чорудушканы америк шеригер кораблдерин болгон самолёттарын Барил дайыда Кубанын эрихтеринин кыдыгыларын дедир келдирер деп Каттышкан Штаттар- ның шийттирерин Вашингтонда тускай чарлаан.

Алжирде байдал улам чидигленген

ПАРИЖ (СЭТА). Президент де Голль Алжирге чорун турган үзгөлдө декабрь 12-нин эргинде Тиза-Узуу коорайга автоматтык алууну алган бар чорда, колонизаци адегертер президентке удуу мөөнөлөшкүн кылды турганаар.

Ол шыкын арзыдыктан Шванн Билка коорайга барган, чүгө чуулашкан, колонизаторларын угаан-сарылдык болдурун орданлашкан. Арабар дээрле Алжиринин чурттакчыларынын хей нуруу-ла болгай, мынанган соларын мурункулагы бодуудук угаан-болды ам ордунга болгон алжир айтырыгы Франция эм шийт- кирерлер апар деп ук чуулашыга ол айткан.

«Экономика, теория, шеригер талаш- биле болгон чырымдыкы-да талаш-биле» Алжирде Франция биле сыйры харылашы тууралык эргежге чуулашкан де Голль база меделген.

Эн улуг коорайлар — Алжирде, Оранда болгон өскө-даа черлерде чү болуу турарын президентке мичан дымнаткан. Оларын араб чурт- такчылары «Алжир дээрле алжир- лерге хамаарып учурут, Алжир Республикасынын тур чазга-биле чу- гааламышкыларын до-ордан эгелер» деп шыгызы-биле негер тур.

ПАРИЖ (СЭТА). Кедергей колониалистерин чазакка удуу мөөнөлөшкүн Алжирде соксазын турар. Оң-биле кады Алжирдин үзгөлдө чурттакчылары чүгө колонизаторларын ол үзгөлдөшкөнүн адегертер удууларында аңгыда, алжир революциянын хектерин дегип турарын илереткен.

Декабрь 10-да Алжирдин кудумчуларын болгон чыккалга иришкен арабар алжир национал-костал- галыт шимчөшкөнүн фронтунун тугун тудуу алгаш: «Алжир Республикасынын тур чазга дегелерин», «Кедергей колониалистерге каргыш» деп кыйгы салып турганаар.

Ук черде политикагү хайгаарачкылар үзгөлдө мусылман чурттакчы-

Америкалык Каттышкан Штаттар. Чаз Оран коорайнын шко- ладына хоодуу өзүгө негрлерин болгон ак кештиг кижилерин аңгы-аңгы өрөнчү чорун удуулаштырган учурагү. Сентябрь- нын ортан үзгөлдө ада-нелер дөрт негр кыстарын школага чедирип-кел- генер. Мынчаар орта расистер келер турганаар. Олар негрлерге хал- дап, школанын илер эркинин чыныга чедик үгөлдөгүн кылган.

Чурукта: Чаз Орандагы школачы негр бини кыстарын илерин- ге болгон суд күжөкчелерине үгөлдө алгаш школаге кирип бар чы- дары.

СЭТА-ның фотохроникасы.

АКШ Конгога чепсекти интервенция-биле кыжанып турар

ЛОНДОН (СЭТА). «Дейли теле- граф» солунуң тускай корреспон- дентки Джеймс О'Дриссолдун Ле- польдильден дынадың турары-би- ле алдыра «АКШ-тың чазга боду- руну чепсектиг күштерин Конгоге чорудагына белеткенп турар». Аме- рик чазак ол үгөлдө НАТО чурт- тары-биле кады кылып деп болдп турар.

«Индыг шериг ширгушкунунуң чажыт планынын Вашингтонга шуут-ла белеткен каан. Шырын- тарга болгон иынга агаарлыг черле- ге чорудурага тускай өрөшди каан шеригерлер белең байдалда» турары мейзө бидинген деп О'Дриссол айткан.

«Бир эвес КНО-нун төлөөгө чөри анаа тайбынын болгон корум-

чуруну тургузуу шыдайың баар болза» Конгога болушкунга чеп- сектиг чаржажышынын кылы- нып турар дөрөң аңгы корреспон- дентини дынадыңдан илереткен.

Бо дынадыгырын барымда- лап көөрге, КНО-нун чингине секретары Хаммаршельдин болгон КНО-нун шеригерлерин Конгога ко- мандылап чериниң сорулашынын байдалы бидингир апар-дыр. Иң- нанган ол болза Конго Республ- канын дүрүм өзүгө чазанын ачыл-чорудулаларына кара «ең- гөр шылтыктап, чурттугү үй-бай, булдузак чорукче кирген Мобуту- Касавубунун бөлүгө деткимче кы- лып турар.

Н. Шишигин — область чемпионы

Декабрь 13-те, он үшүк салыга туриниң лидери Н. Шишигин ба- за бир шыраак шыдыраачы Ондарга удуу каразы-биле ойноан. Олар ха- мык болдуарын солчуп каапкан, олд- дар-биле ойноар тентүгө шилчөн- нер. Кара таланың нолынын туру- жу эки болганы-биле ак нолын үн- дүр чыгып чедир келеш, оңд оол- дарын ап каптары чайлаш чок апаарга, Ондар дүжүп берген. Иң- чанган, Н. Шишигин маргылдааным.

Чурук тырттырыкчыларыңа сүме

Фотография — солун сеткүү- дөрин дамчытып дегелдей бугу болушкунуң биле шыныны- биле чуулаан бэр. Фотография — төгүгүдү чеди чыл планын ху- саа бетинде күжөжүр дөң күш- ажалтыг мадырлыг чоруктарын кылды турар совет улустун амы- дьраалы, чаагай хектерин көр- гүзүп турар.

Чуруктуу чаа-ла тырттырып өрөнчү чоруу кижилер ботта- рын ол баштай кылган ачыл- дарын хана солунуңа, фото- альбомнарга, фото-делгелдерге, хун бүрдө үнүп турар солун, сеткүүдөргө үндүрүн орданды- жыр. Иңчазы-даа чамдык тавар- мыгаларда оларнын ачылдыры теория болгон шынар талы- биле улуг чепстерин болур. Иңчанган ол кандыг аппарат саздып ала эки, оларнын кайы- шыга дүгө өрөнчү бериш бол- лоруу — деп айтырыга болган чок-ла таваркы бөрлер.

Биштин бо беседаны чурукту чаа-ла тырттырып өрөнчү чорууларнын ачылдыры практик- тиги дузаны чедирер.

Чурук тырттырыгы өрөнчү чоруу кижилер аңы-бүрү хө- вирийн аппараттарын шилеп алыр аргалыгар. Чүгө биштин чуртувуста белин 25 хире хевир- нин аппараттарын бөдүрүн үндү- рүп турар. Ол аппараттар бот- боттарында чүгө даштык хө- вир таланы-биле ыгалып турар боордан өскө, нити тургузуунуң таланы-биле барк-ла дөмөй. Иң- чанган биштин аң бөдүрүн дикт- тууларымыс «Любитель», «Смена» деп аппараттар-биле белин эки

шымарлыг чуруктарын кылып бо- лур.

Кандыг-даа аппарат-биле чурук тырттырыгы өң чуула дараа- нында чүдөлдөргө кылып. 1. Ап- парат-биле пленкага тырттырып турар чүвенин көзүбөс дүрүзү алыр. 2. Пленкада ол көзүбөс дүрүзүнү көстүп көр кыл- дүр чууру. 3. Пленкада көстүп келген дүрүдөн (негативтен) чу- рукту саазыңче дүжүрери.

Аппарат-биле чурукту тыртты- рып эгелериниң чедир күжөжүр ачылдыры: кассетаны октаарып, аппаратты кассета-биле октаарып болгон өскө-даа ачылдырын ап- паратты ажылаар тускай чурум- биле өрөнчү алыр.

Фотография өң чуула чүве- ниң бирөөн болза кандыг-бир чүвени тырттырыгы фотоаппа- раттын тонаа кайы хире ажы- тынарын (выдержку) тодары- дыры болур. Тырттырып турар объектинге чедир черин аразын тодарыды белең, а фотоаппа- раттын тонааның бир секунданын кады кезеңге ажыттынарын то- дарыды бергү, чүгө дөргө, ол чырыктың күжүндө, пленканың чырык күжүндө, чылдыг шыг- үзгөндө, а сайылаан чырынга болза, тырттырып турар чүвениң ирак-чоогунда хамааржыр.

Чижө, фотоаппаратыңдык пленка-биле октап алган дикж иленер. Бо таварылада чүдө эге- вир доран-на боданы бэр силер. Аппараттын тонаанын кайы хире үгө ажыттынарын канчаар тодарыды?

Пленканың чырык күжү 65 ГОСТ. Даштыгаа хунугү турди

Уран чечен чаа кинолар

Чоюку хунерде Тываның ак- раниларын моон адааным чаа кинолар үнер. Оларын башкы- лың үгө эгелей берген.

«Самырачы кадык»

деп кино- тодуу эргиниң артышынын бо- лур шажыга чүдүр чорук-биле амгы совет кады суурунуң чурт- такчыларынын демиселин дугайын көргүзүп турар. Улуг чо- гаалчы Л. Н. Толстойнун мөчө-лө 150 чыл болганын таварыштыр «Воскресенье» деп кинону үндүр- ген. Ол кинону Л. Н. Толстойнун романын өзүгө кылган. Чогаал- чы К. Паустовскийнун тожуулуң өзүгө оң-биле атташ «Сонгу чикитин тожуулуң» деп кино де- мистериниң тура халышынын- ның кижилериниң салым- чөлүнү дугайын болгон оларын төрөл салгалыңдан артык амгы үениң кижилери көргүзүп турар. Аңгы-аңгы чурттары ийи бө- дүп кижилериниң ынакшылыңды күчү-күжүңдү дугайын «Роман биле Франческа» деп украин ки- но тожуу турар. Совет далай шеригер Роман даштыкка албан эргитрип чорун чораш итали кыс Франческа-биле учуражы берген, ол уругуну ырамын бо- лур дөрөң куулаан боттагыларына- га ачарга дуулааның ол кино- да көрүжөн.

Республиканың радио чериниң корреспондентки Ангелина Сне- гирева дүне бажыңчы чынып бар чораш, кадыр орнука түп- орда, хевиртен машина келеш, ону бажыгыш баар, өртөңдө

меделер чок чыткан Снегиреваны оон тып алыр. Ону бастырышкан барган чөлоачы сөөлдө шыгда черинге буруузу минирин-биле чедип келер. Снегирева эмчиге минип келеш, бодунуң серемчи- лел чөгу-биле чүк машиназынын кожууга бастырышканын чу- гаалаар. Шаң өмөдүгү шыгыч чө- рүктүн дугайын «Мурнда ай- вылдыг эзткен» деп кинода көр- гүскөн Ол кинону Белорусиянын кино үндүрер чери кылып үндүр- ген.

Казахстаның киностудиясынын кылып үндүргөн «Чуртталганың сруу» деп өңүгү кино Азияда эң улуг «Туркис» дедир орук ту- лушкунуң дугайын көргүскөн. «Ара үзүлгөн ыр» деп өңүгү кинону гүзүн болгон чехословак киноматографстер кады кылып үндүргөн. Дайынның калыг-дош- лун чылдарында гүзүн эмиг кады Тино Хидирбегашвили Тбилиси- ниң бир шериг өмөңдө черинге чехословак чоруктуң бажылаң- га офицери Ян Новакка учура- жы бөр. Гүзүн эмиг асы төрөн чурттан ыракта турар, бажы- латтырган чехословак офицери- нын бажыны ошритип өмкөрү дөң буг- те аргаарын херелеп турар. Ол эмиг хыс Ян Новактын амты- нын алыр. Оларын арзында найыралы, ынакшылы шаң өртөн эгелер. Сөөлдө олар кайгачык эки өг-бүлөна туза бөр болганы олар ам Чехословакиянын Преш- орда хоорайда чурттап турарлар. Ян Новак биле Тино Хидирбегаш-

вили оларын ынакшылы болгон амыдырал-чуртталганың дугай- ын ол кинода көргүскөн.

«Ол дугайын бугу Махалия чу- гаалаштырлар»

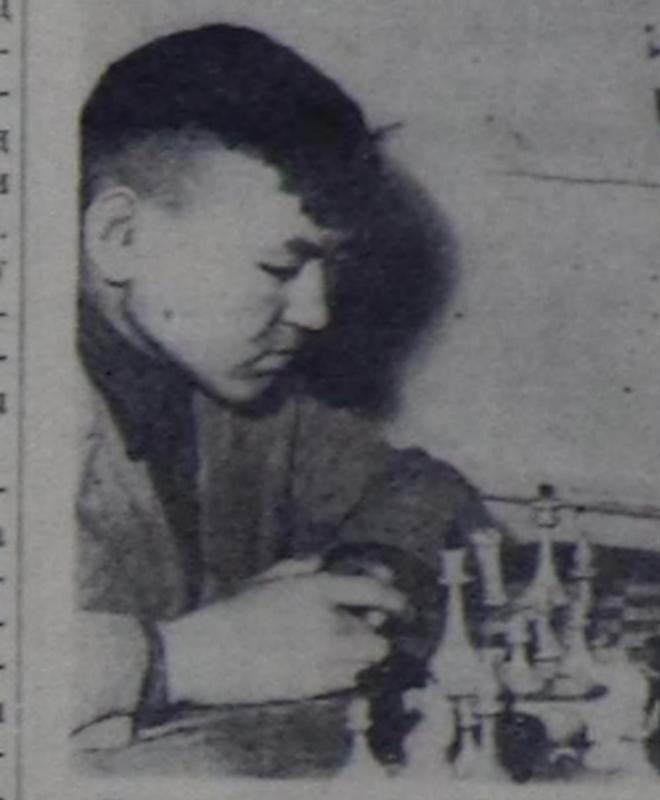
деп кино анык оол, шыгыч өгөлдө оларын кү- зөлдүн бөрүмдөлдөүгүн, кайы- кайының-даа сыр таныпас, өскө- бою кижилер-биле аша-аңгы болуштуруп жудалап турар—эргини артышканын чоруктуң ду- бекстанда ам-даа барынын дугайын, оңд-биле демиселин көргү- кен.

Эрткен 100 чылдың 40 чыл- дарында буржуаз Франциянын тө- жөлөчкы болгон чазың-чөлөң кижиниң дугайын көргүзүп турар «Евгений Гранде» деп кино көр- гүчүлөргө удуу согуурагалы бо- лур турар. Ол кинону француз чөкөң чөгаалдык шыларакчылы Омер де Бальзактын оң-биле атташ романын өзүгө «Мосфильм» киностудия кылып үндүргөн. «Чаныт бижик» деп туман кино- тодуу румын армиянын чажыт бөро чериниң ачылдыгыларын гитлердин ыдалаачыларын шим- чөлөрүн чоралакчы ачымын сой- гаалап илеретип турарын дугайын көргүскөн. Болгон чөк шө- лөлдө шыгылаштын өздөгип учу- радарынын дугайын көргүзүп турар «Богач» деп венгр кинону улуг, биче чорукчулар согуурагал шылар.

1944 чылда Словакиянын чо- ну гитлержерде удуу тура хал- мышкыч чөңүрүп үнер. Ол тура халымышкы чөң болгон совет партизанынын гитлержер- дерге удуу демиселин көргүзүп турар. «Капитан Дабач» деп чехословак кинонун доңчу уткамы миди. Берлинниң демократтыг секторунга ачылдыры-биле шүргүп кирип алган, өскөрдөпчү, үгөлдөгү чөрукту кылып турган дөрбөктөлөр болгон шимчөлөр- ын айыыл чок черин ахмакчалы- чыларынын алынар өлөрдөп турарын дугайын «Шин болбас» деп кинода көргүскөн.

Сонгу Биздин чурттакчымы хыс Гун Синый гоминданчыларга удуу мадырлыг, эредисин чорудуң дугайын «Гун Ся» деп опера-кино (мраг) көргүзүп ту- рар.

Чоюку хунерде «Джорди», «Глиха Прери», «Дарт чок на- гыг», «Олахама» деп даштык уран чечен кинолар үнер.

Чурукта: Кызылдын № 2 школазынын өрөнчүчелери шыдыраа маргыл- даанында.

Фотогу В. Уколовтуу.

«ШЫН»

«Солунуң чагыдын ап, номчуңар»

«ШЫН» СОЛУНУНУ 1961 ЧЫЛДЫН ЧАГЫЛДАЗЫ ЧОРУП ТУРАП

«Шын» солунуң чагыдын алдырың өртө»

12 айда 60 рубль.
6 айда 30 рубль.

Чагылыны харылашың бугу конторалары, салбырлары бол- гаш бөдүрүгелерге, организацияларга, колхозтарга, совхозтарга хөй-ниги талөөри хуздө алыр.

СОЮЗПЕЧАТЬ.

КИНОТЕАТРЛАРГА

Бөгүн кинотеатраарга:

«ВЛКСМ-НИН 30 ЧЫЛЫ» (удуг залга): «400 сөгүт»—1.30, 3.30, 5.30, 7.30, 9.30 шактарда; биче залга: «Маажым квартира»—5, 7, 9 шактарда.

«КАА-ХЕМ»: «Андриеш»—11.15, 1.15, шактарда; «Анык өг-бүлө» — 3.15, 5.15 шактарда; «Дирин мөңү», 2-ги кезең—7.15, 9.15 шактарда.

«БОСТОК»: «Амыдыралдык орду»—3.15, 5.15, 7.15, 9.15 шактарда.

С. ТАМЕА.

Редактор К. С. ШОЙГУ.